

Ailede Evle İlgili Fiziksel Yaşam Becerilerini Çocuklara Öğretmede Ebeveyn Rehberliği

• Yrd. Doç. Dr. Seher ERSOY-QUADIR*

Öz

Bireyler, insani kaynaklarının içinde yer alan fiziksel yaşam becerilerini geliştirmeyi erken çocukluk döneminde öğrenmeye başlamalıdır. Böylece küçük yaşlardan itibaren ailede bilinçli olarak verilecek fiziksel becerilerin eğitimi, bireyin kendine güvenerek daha hızlı sosyalleşmesini ve yapacağı atılımlarda başarıya ulaşmasını kolaylaştıracaktır. Bu araştırmanın örneklemini Konya il merkezinde yaşayan aileler evreninden tesadüf örneklem yöntemi ile seçilen 256 aile oluşturmaktadır. Ebeveynler çocukların yaşlarına göre katılabilecekleri evle ilgili 41 fiziksel faaliyeti işretlemişlerdir. Çalışmada kullanılan fiziksel faaliyetler bağımsız değişkenlere göre khi kare yöntemi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda toplumumuzda genel olarak ebeveynlerin çocuklarına gelişimleri gereği vermeleri gereken ailede fiziksel faaliyetlerle ilgili sorumlulukları daha geç yaşlarda öğretmeye başladıkları, dolayısıyla fazla korumacı davranışları bulunmuştur.

Durum farklı değişkenlere bağlı olarak incelendiğinde, çalışan annelerin, çalışmayan annelere göre; orta gelir düzeyindeki ebeveynlerin, düşük ve yüksek gelir düzeyindeki ebeveynlere göre; yaşça küçük ebeveynlerin de yaşça büyük ebeveynlere göre evle ilgili bazı fiziksel faaliyetlerin sorumluluğunu çocuklarına daha küçük yaşlarda vermeye başladıkları bulunmuştur. Sonuçta ebeveynlere, çocuklarının gelişimini hızlandırabilmek için ona ailede üstesinden gelebileceği ağırlıkta fiziksel sorumluluk vermeleri önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn rehberliği, fiziksel yaşam becerileri, evle ilgili fiziksel faaliyetlerin yönetimi.

Abstract

Parental Guidance In The Teaching of Physical Living Skills at Home

Individuals should learn to improve their physical living skills and how to use their innate talents in their early childhood. Consequently, if the child is taught physical living skills in early childhood, it will enable the child to develop greater self-confidence and to socialize more easily thereafter. The sampling of this study was composed of 256 randomly chosen families who were living in Konya city centre. Parents were asked to tick 41 physical living skills at home which children can do according to their age. These skills observed in the study were compared with different variables by the chi square method. According to the data gathered at the end of this study it appears that in our society generally parents tend to behave too protectively and teach their children about their physical responsibilities later than it would be desirable.

When the situation is examined according to different variables, it appears that working mothers assign more physical living skills and responsibilities to their children at an earlier age than unemployed mothers do. Also, in this regard, middle income families give more responsibilities than low and high income families do. And finally, younger parents give more responsibilities than older parents do. Based on these findings, in order to accelerate the development of the children, parents are advised to give the children physical responsibilities that they are able to carry out.

Key words: Parental guidance, physical living skills, management of physical activities at home.

(*) Selçuk Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Ev Yönetimi Anabilim Dalı.

GİRİŞ

Ailenin refah ve mutluluğu için yerine getirilmesi gereken çeşitli sorumluluklar vardır. Bu sorumluluklardan biri de, ailede kaynak yönetimidir. Ailede ekonomik ve insani kaynakların yönetimi iyi bir organizasyonu ve iş bölümünü gerektirmektedir. Tüm aile bireylerinin evle ilgili faaliyetlerde yaş ve yetenekleri ölçüsünde görev almaları, aile refahı ve mutluluğu için elzemdir.

Özellikle ailede çocuğun sahip olduğu insani kaynaklar, geliştirilmesi gereken birer potansiyel olarak düşünülmelidir. Çocukta bilgi, zekâ, yargı yeteneği, yükümlülük duygusu, uyum sağlama yeteneği, yaratıcılık gibi zihinsel kaynakların yanı sıra çalışma alışkanlığı ve basit ihtiyaçlarını karşılama (sandviç yapmak, kendi çamaşırlarını yıkamak vb.) gibi bazı fiziksel becerileri içeren psikomotor kaynakların da geliştirilmesi gerekir (Tokyürek,1993:333). Ayrıca geleceğin yetişkin bireyleri olarak alış veriş yapma sorumluluğu verilerek parayı kullanma, ürünleri ve markaları tanıma, kendine uygun olanını seçme gibi paranın kullanılmasında ekonomik kararlar alma becerisini kazanması sağlanmalıdır.

Okul öncesi yıllar, kişiliğin gelişimi, temel bilgi ve becerilerin kazanılması açısından yaşamın en önemli dönemidir. Bu dönemde çocuğa büyüme ve gelişimi destekleyen deneyim fırsatlarının sağlanması gerekmektedir (Kandır ve Başaran,2006:58). Sorumluluk duygusu, erken çocukluk yıllarından başlayarak çocuğun yaşına ve gelişim düzeyine uygun görevler vermekle gelişir. Çocuk sorumluluğu öğrenirken diğer becerilerde olduğu gibi ne kadar çok denerse o kadar başarılı olur (Kaya ve Uzunoğlu,2003:108). Bu nedenle, onu yetişkin yaşamına hazırlamak amacıyla çocuğa erken yaşlarda fiziksel yaşam becerileri ile ilgili sorumluluklar verilerek bireysel gelişiminin hızlandırılması sağlanabilir. Eğer ailede verilecek fiziksel sorumluluklar oyun gibi zevkli bir uğraş olarak

benimsetilirse, günlük yaşamın doğal bir parçası olarak öğrenilir ve sürdürülebilir. Çocuklara evle ilgili fiziksel faaliyetlerin sorumluluğu 2-7 yaşları arasında vermeye başlanmalı; yaşa ve gelişim seviyesine göre seçilmelidir. Örneğin iki yaşından itibaren çocuğun çorbasını içme, giyinme, elini yüzünü yıkama, dişlerini fırçalama gibi bireysel bakım işlerini kendisinin yapması; iki ile dört yaş arasındaki çocuğa, giysilerini toplama, onları dolabına asma, oyuncaklarını raflardaki oyun yerlerine kaldırma, yatağını düzeltme, kısaca kendisine ait eşyaların sorumluluğunu alması öğretilebilir. Üç ve dört yaşlarındaki çocuklar çamaşırları renkliler ve beyazlar olarak iki gruba ayırmaya, masayı hazırlamaya, odasını toplamaya, toz almaya yardım etme, saksıdaki veya bahçedeki çiçekleri sulama gibi görevlere katılabilirler. Zaten çocuklar üç dört yaşlarından itibaren ailedeki fiziksel sorumluluklara gönüllü olarak yardım etmek isterler. Yedi ile sekiz yaş arasındaki çocuklar en azından haftada bir kez yemek hazırlanmasına yardımcı olabilirler. Süpermarketler çocuklar için mükemmel öğrenme mekanlarıdır. Çocukla birlikte alışverişe çıktığında, onun pişirmeye yardım edeceği yemek için gerekli olan malzemeler birlikte seçilebilir. Örneğin alışveriş sırasında çocuktan reyonları dolaşarak kahvaltılık yiyeceği bulması istenebilir. Böylece çocuk sadece ailesine yardım etmekle kalmayacak, beslenmesi hakkında daha fazla şey öğrenip, alışveriş alışkanlığı edinerek rasyonel tüketici kimliğini küçük yaşlardan itibaren kazanabilecektir (Lansky,1992:153; Tokyürek,1993:333; Lott ve Inter,2002:68; Özen,2001:27; Sears ve Sears,2004:332,338).

Ancak bu tür küçük sorumlulukların kazandırılmasında çocuklar teşvik edilmeli ve sabırlı olunmalıdır. Çünkü çocuk annesine yardım etmeye çalışırken bazı gecikmelere, kazalara neden olabilir, yardım ve denetime ihtiyaç duyabilir (Özen,2001:34; Güven,2002:9). Böyle bir durumda ebeveynler sabırsız davranarak çocuklarına

acıyıp, ailedeki bütün fiziksel faaliyetlerin sorumluluğunu üstlenirlerse onun sorumluluk duygusuna sahip olmasını önleyebilirler. Eğer fazla korumacı yaklaşılır ve sorumluluk verme yaşı geciktirilirse, çocuğun bağımsız iş yapma isteği engellenir ve çocuk kendi ihtiyaçlarını karşılayacak çalışma alışkanlığını kazanamaz. Dolayısıyla çocuğun sorunlarıyla kendi kendine başa çıkması ve özgüven kazanması zorlaşır. Kendi yapması gereken işlerin başkaları tarafından karşılanması ona doğal gelmeye başlar ve sorumluluklarını kendiliğinden yerine getirme isteği körelmiş olur (Lott ve Inter, 2002:40,43; Özen,2001:27-36; Güven,2002:9; Kaya ve Uzunoğlu,2003:108). Aksine çocuğun iş yapma şevkini kırmadan verilen sorumluluğu tamamlaması sağlanırsa, ona yararlı olduğu duygusu kazandırılır ve ileriki yıllarda yapacağı atılımlarda kaydedeceği başarılarla katkı sağlanmış olur. Böylece çocukta küçük yaştan itibaren fiziksel yaşam becerileri gelişerek yaşamına yön veren değerleri ve tutumları algılaması kolaylaşır, kendisini keşfederek karşılaştığı sorunların üstesinden gelmeyi öğrenebilir (Özen,2001:34; Güven,2002:9; Gönen ve Özmete,2006:80).

Üstelik bu tür görevler, çocuğun aile hayatının bir parçası olduğunu, yaşadığı yeri benimsemeyi, herhangi bir faaliyetin ardından dağıttığı yeri toplamayı, yeni ve değişik uğraşların üstesinden gelmeyi öğrenerek büyümesini sağlar. Örneğin bulaşık makinesini çalıştırmayı öğrenen çocuk, bu bilgisinin bir kısmını çamaşır makinesini çalıştırmada da kullanabilir. Çocuk ailesi için önem taşıyan bir işi bitirdiğinde, kendine güveni ve özsaygısı artar, kendisini yetenekli ve yeterli hissettiği için hem enerjisini arzu edilen davranış ve becerilere yönlendirebilir hem de daha çok çalışmaya motive olabilir. Diğer bir ifade ile ebeveynler çocuklarına değişik fiziksel sorumluluklar vererek ve sorumlulukların derecesini yaşlarıyla orantılı olarak artırarak birkaç becerinin birden üstesinden gelmeyi öğrenmelerini ve yaşamlarının diğer alanlarında ken-

dilerine yardımcı olacak yeni beceriler edinmelerini sağlayabilirler (Sears ve Sears,2004:332-339).

Çocuğun sorumluluklarındaki artış, kendine güvenini ve özsaygısını artırdığı gibi paylaşma ve başarıya duygularını tatmin ederek karar verme, organize ve kontrol etme becerilerini de geliştirir. Kuşkusuz yüklenen sorumlulukların çocuğun yaşıyla ve fiziki gücüyle uyum içinde olması gerekir. Aksi takdirde bu sorumluluk artışı, çocuğun arkadaşlarından izole olmasına ve yaşının gerektirdiği rekreasyonel faaliyetlere yeterince zaman ayıramamasına neden olur. Bu nedenle ebeveynlerin, çocuklarına verdikleri fiziksel sorumluluk konusunda esnek ve gerçekçi olmaları gerekmektedir (Telsiz,2000:51; Özen,2001:28). Nitekim Şafak'ın (1992) ailede fiziksel sorumlulukların yürütülmesine çocukların katılımlarıyla ilgili olarak ailelerin görüşlerini incelediği araştırmasında katılımcıların % 62.7'si evle ilgili fiziksel faaliyetlerde çocuklara sorumluluk verilirken yaş ve yeteneklerine dikkat edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Yanıt verenlerin eğitim düzeyleri yükseldikçe görev paylaşımında yaş ve yetenek faktörüne inananların arttığı bulunmuştur ($p<0.01$).

Çocuğun istenen fiziksel sorumluluğu yerine getirmesi için bazen para, ceket, çikolata gibi ödüller verilmektedir. Ancak ödül zamanla çocukta bağımlılık yapabilmekte ve çocuk gerçekte sorumlu olduğuna inandığı için değil ödülü almak istediği için davranışta bulunmaktadır. Bu nedenle çocuğu ödül almaya alıştırmamak ve maddiyatçı kişilik kazanmasını önlemek için ödül ölçülü biçimde kullanılmalıdır (Özen,2001:115; Güven,2002:9). Aslında çocuklara ailede fiziksel sorumluluk verirken onların takdir edilmesi de ödül olarak değerlendirilebilir. Özellikle küçük çocukların evle ilgili fiziksel faaliyetlere katılarak kendilerinin önemli olduğunu hissetmeye ihtiyaçları vardır. Bitirdiği bir faaliyet ebeveyni tarafından övülen çocuk, kendini gereksinim duyulan yararlı bir kişi olarak hissedecek ve

yeni sorumluluklara gönüllü olarak aday olacaktır (Lott ve Inter, 2002:37; Sears ve Sears,2004:340; Kaya ve Uzunoğlu,2003:147). Nitekim Taylor ve arkadaşları (1997) tarafından çocukların ailede sorumluluk almayı algılamalarıyla ilgili yapılan araştırmada, sorumluluk almalarının, anne ve babalarıyla samimi (arkadaş gibi) ilişki kurmalarıyla ve özsaygıyla pozitif ilişkili olduğu bulunmuştur.

Unutulmaması gereken bir diğer konu ise çocuğun yeteneği doğrultusunda istediği fiziksel sorumluluğu üstlenmesine izin verilmesidir. Bunun için de ona birkaç alternatif sunulmalı ve içlerinden birini seçmesine izin verilmelidir. Çocuklar, birden fazla seçenekleri olduğunu bilirlerse, uygun olan bir planı seçerek, beraber çalışmaya gönüllü olabilirler (Lott ve Inter, 2002:37; Sears ve Sears,2004:340). Hınçal'ın (1993) çalışmasında görüldüğü gibi ebeveyn görüşlerine göre çocukların evle ilgili günlük işleri kimin yapacağı kararına (yemek hazırlama, masa düzenleme, bulaşık yıkama, evi toplama, ev temizliği, çöp dökme, çamaşır yıkama vb. faaliyetlerde) katılıp etkili olma oranları 9-11 yaşlarında %69.3; 12-15 yaşlarında %76.5; 16-19 yaşlarında %70.9 şeklinde bulunmuştur. Bu bulgu bize çocukların yaşları arttıkça üstlenecekleri fiziksel sorumlulukları bağımsız olarak seçme isteklerinin arttığını göstermektedir. Bu durumda onların ilgi alanları alternatifler arasından yapacakları seçimler doğrultusunda keşfedilerek, fiziksel yaşam becerilerini yetenekleri doğrultusunda geliştirmelerine fırsat verilmesi gerekmektedir.

Çocukların küçük yaştan itibaren evle ilgili fiziksel faaliyetlere katılmaları, sosyalleşmeleri için çok önemli bir süreç olup, ileriki yaşamlarında da bu alışkanlıklarını sürdürmeleri, ebeveynlerinin tutum ve davranışlarıyla direkt ilişkili görülmektedir. Sosyal öğrenme kuramlarına göre bireylerin sosyal kurallara uyum sağlayabilmeleri ve cinsiyetle ilgili kimliklerini geliştirebilmeleri için kızların ve erkeklerin farklı şekilde sosyalleştirilmesi gerektiği savu-

nulmaktadır. Örneğin ebeveynlerin ailede fiziksel sorumluluğa karşı geleneksel rollere sahip ailelerde, erkek çocukları, babalarını izleyerek çim biçme, çöpü dışarı çıkarma ya da araba yıkama gibi erkeğe ait belirli sorumlulukları; kızlar da, annelerinin yer aldığı, kadınların baskın olduğu temizlik ve çocuk bakımı gibi rutin, tekrarlayan ve daha uzun süren sorumlulukları öğrenmekte ve üstlenmektedirler. Küçük yaşlarda edinilen bu alışkanlıklar ise bireylerin gelecekte ailenin fiziksel sorumluluklarına katılımlarını şekillendirmekte; eşleri çalışsa da çalışmasa da erkekler ev işlerinde sorumluluk üstlenmemektedirler (Anderson ve Robson,2006:3,4). Oysa kadınlar ve erkekler arasında eşitliği destekleyen ebeveyn davranışları, çocuklarının cinsler arası farklılığın azaldığı daha demokratik bir ortamda yetişmesini sağlamaktadır. Bu şartlarda yetişen geleceğin yetişkin babaları ise evle ilgili fiziksel faaliyetlerin paylaşımında eşleri ile eşit sorumluluk almaktadırlar (Cunningham,2001:188,194). Geçmişte yapılmış bazı çalışmalarda ebeveynlerin çocuklarına ailede fiziksel sorumluluk verirken cinsiyet ayırımı yapıp yapmadıklarıyla ilgili sorulara yer verilmiş ve genellikle ayırım yaptıkları ve kız çocuklarına daha çok sorumluluk verdikleri bulunmuştur (Terzioğlu,1973; Şafak,1992; Gager ve ark.,1999). Bu çalışmada ise sorumluluk paylaşımı sırasında çocuklar arasında cinsiyet ayırımı yapılmaması gerektiği görüşünden hareketle, ebeveynleri yanlış yönlendirmemek adına özellikle böyle bir soruya yer verilmemiştir.

Yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda ebeveyn-çocuk ilişkilerinin, çocukların yaşamı anlamalarında etkili olduğu ve çocukların değerlerinin öncelikle aile yaşantısı içinde geliştiği söylenebilir (Terzioğlu,2002:5). Bu nedenle bu araştırmanın amacı anne ve babanın çocuklarına ailede insani kaynakların yönetimini öğretebilmek için onların aile içi fiziksel faaliyetlere katılımını ne oranda sağladıklarını tespit etmek ve ebeveynlere bu konuda geçerli önerilerde bulunmaktır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEM VE ARAÇLARI

Bu araştırmanın örneklemini Konya il merkezinde yaşayan aileler evreninden tesadüfî örneklem yöntemi ile seçilen 256 aile oluşturmuştur. Araştırma genel tarama modelinde desenlenmiştir. Veri toplama aracında kişisel özlük bilgi formunun yanı sıra daha önce yapılmış araştırmalardan yararlanılarak çocukların yaşlarına göre üstlenebilecekleri 41 fiziksel sorumluluk belirlenmiştir

(Lansky,1992:153; Tokyürek,1993; Lott ve Inter, 2002; Özen,2001; Sears ve Sears,2004). Anket formunu anne ve babalar birlikte doldurmuşlardır. Çalışmada kullanılan ailedeki fiziksel sorumluluklar, öncelikle çocuğa verilmeye başlandığı yaşa göre yüzdelik değerler halinde incelenmiş, daha sonra annenin çalışma durumuna, aile gelirine, ebeveynlerin yaşlarına ve eğitim düzeylerine, ailede bulunan çocuk sayısına göre khi kare yöntemi ile karşılaştırılmıştır.

TABLO 1: Ailelerin Demografik Özellikleri (n= 256)

	Sayı	%	Sayı	%
	(Baba)		(Anne)	
Ebeveynlerin Yaşları				
34 yaş ve altı	78	30.5	110	43.0
35-40 yaş arası	81	31.6	70	27.3
41 yaş ve üzeri	97	37.9	76	29.7
Ebeveynlerin Eğitim Düzeyleri				
İlkokul	12	4.6	41	16.0
Ortaokul	10	3.9	17	7.0
Lise ve dengi okul	37	14.5	44	17.2
Yüksekokul / Fakülte	165	64.5	140	54.7
Lisansüstü	32	12.5	13	5.1
Ebeveynlerin Çalışma Durumu				
Çalışıyor	242	94.5	160	62.5
Çalışmıyor	14	5.5	96	37.5
	Sayı	%		
Ailelerin Gelir Durumu				
1800 YTL ve daha az	89	34.8		
1801-2400 YTL arası	78	30.4		
2401 YTL ve üzeri	89	34.8		
Ailede Bulunan Çocuk Sayısı				
1 çocuk	106	41.4		
2 çocuk	93	36.3		
3 çocuk	57	22.3		

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırma kapsamına alınan ebeveynlerin yaşları 34 yaş ve altı, 35-40 yaş arası, 41 yaş ve üzeri şeklinde gruplandırılmış olup; anneler 34 yaş ve altında (% 43.0), babalar arasında ise 41 yaş ve üzerinde (% 37.9) olanlar ilk sırada gelmektedir. Araştırmaya katılan annelerin (% 54.7) ve babaların (% 64.5) yarısından fazlası üniversite mezunudur. Ailelerin % 34.8'i 1800 YTL ve daha az, % 30.4'ü 1801-2400 YTL arasında, %34.8'i 2400 YTL ve üzerinde gelire sahiptir. Ebeveynlerden erkeklerin büyük çoğunluğu (% 94.5), kadınların da yarısından fazlası (% 62.5) gelir getiren bir işte çalışmaktadır. Ailelerinde 1 çocuğu olan çiftler örneklem grubunun %41.4'ünü, 2 çocuğu olanlar % 36.3'ünü, 3 çocuğu olanlar da % 22.3'ünü oluşturmuştur (Tablo 1).

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan ebeveynler % 60.5 ile çocuğun 5 yaşından itibaren oyuncaklarını toplayabileceğini ve % 35.2'si telefona cevap verebileceğini belirtenler önde gelmektedir. Bunun dışında bireysel olarak yapabilecekleri işlemleri bardağa koyma, balık türünden ev hayvanlarını besleme, alınan meyve sebze yerleştirme, çorbayı karıştırma, mikseri tutma, çamaşırları yıkamak için renklerine göre ayırma becerilerinin yanı sıra; toz almaya, yemek masasını yerleştirmeye, sebzeleri yıkamaya, yatağın yapılmasına, yemek masasını toplamaya, bahçe işlerine, alışverişe, arabanın yıkanmasına, yemeğin yapılmasına, sandviç yapmaya, bulaşık makinesini yerleştirmeye ve boşaltmaya yardım etme gibi 5 yaşındaki çocukların üstlenebilecekleri fiziksel sorumluluklar çok az oranlarda bildirilmiştir. Benzer şekilde 6 yaşındaki çocuğun üstlenebileceği fiziksel sorumluluklardan bitkileri sulama, beslenme çantasını hazırlama, çekmeceleri düzeltme, ipe çamaşır asma, basit yemekleri yapmaya yardım etme faaliyetleri de düşük oranlarda bildirilmiştir. Genellikle ebeveynler tarafından bu sorumlulukları vermeye okul çağı olan 7-8 (örneğin; bitkileri sulama: % 30.1,

beslenme çantasını hazırlama: % 30.1), bazen de 9-10 yaşlarında (örneğin; sandviç yapma: % 41.4) başlatılması uygun görülmüştür. 7-8 yaşlarındaki çocukların üstlenebilecekleri sorumluluklar arasından telefondaki mesajları alma (% 35.2), diğer faaliyetlere göre daha yüksek; sebzeleri, meyveleri soyma, hafif alış-veriş çantasını taşıma, yeri ve halının altını paspaslama, balkon süpürme ve silme görevleri düşük oranlarda bildirilmiştir. 9-10 yaşlarında yerine getirilebilecek sorumluluklardan da kitaptan yemek tarifi okuma, odayı temizlemeye yardım etme, düğme dikme, çarşafı değiştirme nispeten gerekli görülürken; kendi kirli çamaşırlarını yıkama, fırında basit yemekleri pişirme faaliyetleri düşük oranlarda işaretlenmiştir. 11-12 yaşlarında yapılabilecek faaliyetlerden de küçük kardeşine bakma, elektrik süpürgesini kullanma ve basit ütülerini yapma nispeten gerekli görülürken, market alışverişini üstlenme düşük oranda bildirilmiştir. Ebeveynler, 7-8 ve 9-10 yaşlarında üstlenebilecek sorumlulukların ağırlıklı olarak 13-15 yaşları arasında; 11-12 yaşlarındaki sorumlulukların da ağırlıklı olarak 16 yaş ve üzerinde yerine getirilmesini gerekli görmüşlerdir.

Benzer şekilde Manke ve arkadaşları (1994) tarafından A. B. D. de yapılan bir araştırmada, okul çağındaki çocukların okul öncesi çağındaki çocuklara göre evle ilgili fiziksel faaliyetlere daha fazla yardım ettikleri saptanmıştır. Güven (1991) tarafından ev idaresinin ailede yaşam dönemlerine göre incelendiği çalışmaya göre de ailedeki fiziksel sorumlulukların tüm dönemlerde genellikle anneler tarafından üstlenildiği, ancak en büyük çocuğun 13-20 yaşlarında olduğu beşinci dönemde çocukların da bu sorumluluklara katıldığı tespit edilmiştir. Oysa uzmanlara göre çocukların söz konusu sorumluluklara katılımı çok daha erken yaşlarda başlatılması gerekmektedir (Lansky,1992:153; Tokyürek,1993; Lott ve Inter, 2002; Özen,2001; Sears ve Sears,2004). T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu'nun "Ailede Çocuk Eğitimi" isimli çalışma-

sında da (1995), annelerin çocuklarına verdikleri sorumluluklar arasında sırasıyla oyuncaklarını toplama (%89.7), küçük kardeşine bakma (%81.4),

sofra toplamaya yardım etme (%73.6), yatağını toplama (%55.4) ve basit ev işlerine yardım etme (%54.9) görevleri bulunmuş ancak söz konusu so-

TABLO 2: Çocukların Yaşlarına Göre Ailede Paylaşmaları Gereken Fiziksel Sorumlulukların Ebeveyn Görüşleri Açısından Yüzdelerle Dağılımı (n=256)

*O.G. Y. G.	Çocukların Evlerinde Paylaşmaları Gereken Sorumluluklar	5 yaş	6 yaş	7-8 yaş	9-10 yaş	11-12 yaş	13-15 yaş	16 yaş +
5 yaş	Oyuncaklarını toplayıp kaldırmak	60.5	21.8	9.8	3.5	1.6	1.2	1.6
5 yaş	Balık türünden ev hayvanlarını beslemek	12.9	17.2	23.8	17.2	12.9	6.2	9.8
5 yaş	Telefona cevap vermek	35.2	19.9	25.0	10.2	3.9	3.1	2.7
5 yaş	Alınan meyve sebze yerleştirmek	3.9	7.0	18.8	25.0	21.5	16.8	7.0
5 yaş	İçecekleri bardağa koymak	18.7	22.7	24.2	18.8	9.0	3.1	3.5
5 yaş	Yemek masasını yerleştirmeye yardım etmek	7.4	14.5	27.0	15.6	12.5	16.0	7.0
5 yaş	Yemek masasını toplamaya yardım etmek	5.1	11.3	23.4	19.9	19.2	13.7	7.4
5 yaş	Çorbayı karıştırmak, mikseri tutmak	5.1	9.4	15.6	23.4	24.2	15.6	6.7
5 yaş	Toz almaya yardım etmek	8.2	7.0	18.4	22.7	20.7	15.2	7.8
5 yaş	Sebzeleri yıkamaya yardım etmek	7.0	8.2	17.2	23.0	21.1	17.2	6.3
5 yaş	Sandviç yapmaya yardım etmek	2.0	5.5	15.6	41.4	23.4	8.2	3.9
5 yaş	Bulaşıkları makineye yerleştirmeye yardım etmek	0.8	3.1	7.8	18.7	26.6	30.5	12.5
5 yaş	Bulaşık makinesini boşaltmaya yardım etmek	1.9	2.7	5.5	18.0	25.0	32.8	14.1
5 yaş	Alışveriş listesi hazırlamaya yardım etmek	1.2	2.7	18.3	24.2	18.4	21.1	14.1
5 yaş	Yemek yapmaya yardım etmek	2.0	4.3	12.1	16.4	19.9	25.0	20.3
5 yaş	Yatağın yapılmasına yardım etmek	5.5	7.0	21.1	19.1	18.8	18.0	10.5
5 yaş	Bahçe işlerine yardım etmek	3.9	5.5	12.5	22.3	21.9	19.1	14.8
5 yaş	Yıkınacak çamaşırları renklerine göre ayırmak	1.2	1.2	4.7	12.5	15.6	31.2	33.6
5 yaş	Alışverişe yardım etmek	3.9	2.7	19.5	21.9	20.7	18.4	12.9
5 yaş	Arabanın yıkanmasına yardım etmek	3.9	2.7	9.0	16.8	22.7	31.2	13.7
6 yaş	Bitkileri sulamak	13.6	16.8	30.1	22.7	8.6	3.5	4.7
6 yaş	Çekmeceleri düzeltmek	1.2	4.7	12.5	20.3	26.2	22.2	12.9
6 yaş	İpe çamaşır asmak	2.7	2.0	7.4	15.6	24.2	30.5	17.6
6 yaş	Beslenme çantasını hazırlamak	3.1	10.1	30.1	33.6	14.1	5.1	3.9
6 yaş	Basit yemekleri yapmaya yardım etmek	0.8	0.4	7.8	16.8	23.0	33.2	18.0
7-8 yaş	Telefondaki mesajları almak	6.3	11.3	35.2	23.4	10.9	7.4	5.5
7-8 yaş	Sebzeleri, meyveleri soymak	1.2	5.5	16.4	35.5	24.2	13.7	3.5
7-8 yaş	Hafif alışveriş çantasını taşımak	2.7	3.9	12.1	19.9	20.7	27.4	13.3
7-8 yaş	Balkonu süpürmek ve silmek	2.3	1.2	6.6	16.8	21.5	37.9	13.7
7-8 yaş	Yeri ve halının altını paspaslamak	1.2	2.7	8.6	12.9	14.8	35.2	24.6
9-10 yaş	Kitaptan yemek tarifi okumak	-	1.9	21.1	23.8	25.0	14.5	13.7
9-10 yaş	Odayı temizlemeye yardım etme	0.4	1.9	7.4	18.0	17.6	29.7	25.0
9-10 yaş	Fırında basit yemekleri pişirmek	-	-	2.0	5.9	7.0	23.8	61.3
9-10 yaş	Düğme dikmek	0.8	0.4	2.7	12.9	22.3	37.9	23.0
9-10 yaş	Kendi kirli çamaşırlarını yıkamak	-	0.8	1.6	6.2	13.3	38.3	39.8
9-10 yaş	Çarşafı değiştirmek	0.8	-	2.3	12.1	17.6	36.3	30.9
9-10 yaş	Arabayı yıkamak	-	-	0.4	7.4	12.1	35.6	44.5
11-12 yaş	Market alışverişini üstlenmek	0.4	-	1.6	7.0	8.2	27.7	55.1
11-12 yaş	Basit ütülerini yapmak	1.2	0.8	3.9	10.1	17.6	34.8	31.6
11-12 yaş	Elektrik süpürgesini kullanmak	1.6	3.5	6.3	14.8	19.9	31.6	22.3
11-12 yaş	Küçük kardeşine bakmak	2.0	2.7	3.9	12.9	20.3	26.2	32.0

* Olması Gereken Yaş Grubu

rumluluklar çocukların yaşlarına göre incelenmiştir. Demirel'in (1997) araştırmasında ise mutfak faaliyetleri arasında çocukların ve babanın en çok sofrayı kurmada (%55.8), sofrayı toplamada (%53.7), salata yapmada (%46.9) ve çöpü atmada (%46.3) yardımcı oldukları; yemek hazırlamada (%29.5), yemeği pişirmede (%28.4), bulaşıkları yıkamada (%23.2), bulaşıkları yerleştirmede (%34.3), mutfağın genel temizliğinde (%23.6) anneye yardım etme oranlarının azaldığı belirlenmiştir. Lewin-Epstein ve arkadaşlarının (2006) araştırmasında ise Almanya'da okul çağındaki çocukların varlığının erkeklerin evle ilgili fiziksel faaliyetlere katılımını azalttığı fakat bu durumun İsraili erkekler üzerinde böylesi bir etkiye sahip olmadığı bulunmuştur. Bu yapı, Alman çocukların, İsraili çocuklara göre ailede fiziksel sorumluluklara katılmaya daha eğilimli olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

Tablo 3'te annenin bir işte çalışıp çalışmamasına göre çocuklara sorumluluk verme yaşları incelendiğinde; çalışan annelerin, çalışmayanlara göre; yemek masasını yerleştirmeye yardım etme ($p<0.05$), çorbayı karıştırma ve mikseri tutma ($p<0.05$), bulaşıkları makineye yerleştirmeye yardım etme ($p<0.05$), yatağın yapılmasına yardım etme ($p<0.01$) ve elektrik süpürgesini kullanma ($p<0.05$) sorumluluklarını çocuklarına daha küçük yaşlarda verdikleri bulunmuştur. Bunun nedeni her iki ebeveyn de çalıştığı için zaman darlığından kaynaklanan mecburiyete bağlanabilir. Diğer faaliyetlerde ise annenin çalışma durumuna göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Sorumluluk dağılımı ailenin gelir düzeyine göre incelendiğinde ise orta gelir düzeyindeki (1801-2400 YTL arasında) ebeveynlerin, düşük (800 YTL ve daha az) ve yüksek gelir düzeyindeki (2401 YTL ve daha fazla) ebeveynlere göre yemek hazırlamaya (khi kare= 21.090, $p<0.05$) ve yatağın yapılmasına yardım etme (khi kare= 22.303, p

$p<0.05$) sorumluluğunu çocuklarına daha erken yaşlarda vermeye başladıkları bulunmuştur. Bunun nedeni, düşük gelir düzeyindeki annelerin % 75.3'ünün ücretli bir işte çalışmadığı için ailede fiziksel faaliyetlerin sorumluluğunu daha kolaylıkla üstlenebilmesine bağlanabilir. Her ne kadar orta (% 74.4) hem de yüksek (% 89.9) gelir grubunda, annenin çalışma oranı yüksek bulunsun da orta gelir düzeyindeki annelerin çocuklarına daha fazla sorumluluk vermeleri, onların fiziksel yaşam becerilerini çocuklarına öğretmede daha bilinçli olduklarını göstermektedir.

Çocukların evle ilgili fiziksel faaliyetlere katılımı annelerinin yaşlarına göre incelendiğinde; 40 yaş ve altındaki annelerin, 41 yaş ve üstündeki annelere göre içecekleri bardağa koyma (khi kare=22.720, $p<0.05$), yemek masasını yerleştirmeye yardım etme (khi kare=24.116, $p<0.05$), sebzeleri yıkamaya yardım etme (khi kare=22.121, $p<0.05$), alış-veriş listesi hazırlamaya yardım etme (khi kare=30.312, $p<0.01$), hafif alış-veriş çantasını taşıma (khi kare=23.020, $p<0.05$), balkonu süpürme ve silme (khi kare=23.067, $p<0.05$), yeri ve halının altını paspaslama (khi kare=22.369, $p<0.05$), arabayı yıkama (khi kare=17.710, $p<0.05$) sorumluluklarını çocuklarına daha erken yaşlarda verdikleri saptanmıştır.

Çocuklarda fiziksel sorumluluk paylaşımı babaların yaşlarına göre incelendiğinde; 34 yaş ve altındaki babalar, 35 yaş ve üzerindeki babalara göre içecekleri bardağa koyma (khi kare= 25.882, $p<0.05$), yemek masasını toplamaya yardım etme (khi kare=24.501, $p<0.05$), kitaptan yemek tarifini okuma (khi kare=18.826, $p<0.05$), alışveriş listesini hazırlamaya yardım etme (khi kare=32.308, $p<0.01$), yemek yapmaya yardım etme (khi kare=23.984, $p<0.05$) sorumluluklarının çocuklarına daha erken yaşlarda verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Elde edilen veriler doğrultusunda yaşça daha küçük annelerle (40 yaş ve altı) babaların (34 yaş

TABLO 3: Farklı Yaşlardaki Çocuklarda Evle İlgili Fiziksel Sorumluluk Paylaşımının Annelerinin Çalışma Durumuna Göre Yüzdelerle Dağılımı ve Khi Kare Analizi Sonuçları (Çalışanlar =160, Çalışmayanlar =96)

ÇOCUKLARIN EVLERİNDE PAYLAŞTIKLARI SORUMLULUKLAR		5	6	7-8	9-10	11-	13-	16	Önemlilik
		yaş	yaş	yaş	yaş	12	15	yaş +	
Oyuncaklarını toplayıp kaldırmak	Çalışıyor	66.2	19.4	6.9	3.7	1.9	1.9	-	$\chi^2= 15.962$ sd=6 p=0.014
	Çalışmıyor	51.1	26.0	14.6	3.1	1.0	-	4.2	
Balık türünden ev hayvanlarını beslemek	Çalışıyor	15.0	18.1	24.4	18.1	13.1	5.0	6.3	$\chi^2= 8.447$ sd=6 p=0.207
	Çalışmıyor	9.4	15.6	22.9	15.6	12.5	8.4	15.6	
Telefona cevap vermek	Çalışıyor	38.7	20.6	25.0	8.1	3.8	2.5	1.3	$\chi^2= 7.405$ sd=6 p=0.285
	Çalışmıyor	29.2	18.7	25.0	13.5	4.2	4.2	5.2	
Alınan meyve sebzeyle yerleştirmek	Çalışıyor	3.1	9.4	20.6	26.2	18.8	15.6	6.3	$\chi^2= 7.271$ sd=6 p=0.297
	Çalışmıyor	5.2	3.1	15.6	22.9	26.1	18.8	8.3	
İçecekleri bardağa koymak	Çalışıyor	22.5	24.4	23.7	15.6	6.3	4.4	3.1	$\chi^2= 11.886$ sd=6 p=0.065
	Çalışmıyor	12.5	19.8	25.0	24.0	13.5	1.0	4.2	
Yemek masasını yerleştirmeye yardım etmek	Çalışıyor	8.1	19.4	28.8	15.0	11.2	11.9	5.6	$\chi^2= 14.354$ sd=6 p=0.026*
	Çalışmıyor	6.2	6.2	24.0	16.7	14.6	22.9	9.4	
Yemek masasını toplamaya yardım etmek	Çalışıyor	6.2	13.1	25.0	22.5	16.3	9.4	7.5	$\chi^2= 11.866$ sd=6 p=0.065
	Çalışmıyor	3.1	8.4	20.8	15.6	24.0	20.8	7.3	
Çorbayı karıştırmak, mikseri tutmak	Çalışıyor	5.6	13.1	19.4	22.5	21.3	13.7	4.4	$\chi^2= 16.462$ sd=6 p=0.011*
	Çalışmıyor	4.2	3.1	9.4	25.0	29.2	18.7	10.4	
Toz almaya yardım etmek	Çalışıyor	11.2	8.1	18.8	21.3	18.1	15.0	7.5	$\chi^2= 7.401$ sd=6 p=0.285
	Çalışmıyor	3.1	5.2	17.7	25.0	25.0	15.6	8.4	
Sebzeleri yıkamaya yardım etmek	Çalışıyor	8.7	8.1	21.9	21.2	16.9	16.9	6.3	$\chi^2= 11.472$ sd=6 p=0.075
	Çalışmıyor	4.2	8.3	9.4	26.0	28.1	17.7	6.3	
Sandviç yapmaya yardım etmek	Çalışıyor	1.9	6.2	19.4	43.1	18.7	6.9	3.8	$\chi^2=9.578$ sd=6 p=0.144
	Çalışmıyor	2.1	4.2	9.4	38.5	31.3	10.4	4.2	
Bulaşıkları makineyle yerleştirmeye yardım etmek	Çalışıyor	0.6	3.7	9.4	24.4	26.3	25.0	10.6	$\chi^2=14.604$ sd=6 p=0.024*
	Çalışmıyor	1.0	2.1	5.2	9.4	27.1	39.6	15.6	
Bulaşık makinesini boşaltmaya yardım etmek	Çalışıyor	1.9	3.7	6.2	20.0	26.9	29.4	11.9	$\chi^2=6.667$ sd=6 p=0.353
	Çalışmıyor	2.1	1.0	4.2	14.6	21.9	38.5	17.7	
Alışveriş listesi hazırlamaya yardım etmek	Çalışıyor	1.2	2.5	21.9	26.9	16.9	16.9	13.7	$\chi^2=8.365$ sd=6 p=0.213
	Çalışmıyor	1.1	3.1	12.5	19.8	20.8	28.1	14.6	
Yemek yapmaya yardım etmek	Çalışıyor	1.9	6.2	15.0	17.5	20.6	22.5	16.3	$\chi^2=11.696$ sd=6 p=0.069
	Çalışmıyor	2.1	1.0	7.3	14.6	18.7	29.2	27.1	
Yatağın yapılmasına yardım etmek	Çalışıyor	6.2	8.1	26.9	16.9	15.6	19.4	6.9	$\chi^2= 17.253$ sd=6 p=0.008**
	Çalışmıyor	4.2	5.2	11.4	22.9	24.0	15.6	16.7	
Bahçe işlerine yardım etmek	Çalışıyor	3.7	7.5	14.4	25.0	17.5	17.5	14.4	$\chi^2=10.275$ sd=6 p=0.114
	Çalışmıyor	4.2	2.1	9.4	17.7	29.1	21.9	15.6	
Çamaşırları renklerine göre ayırmak	Çalışıyor	0.6	1.9	3.7	15.6	15.0	34.4	28.8	$\chi^2=11.442$ sd=6 p=0.076
	Çalışmıyor	2.1	-	6.2	7.3	16.7	26.0	41.7	
Alışverişe yardım etmek	Çalışıyor	4.4	3.7	22.5	21.3	20.6	17.5	10.0	$\chi^2=6.790$ sd=6 p=0.341
	Çalışmıyor	3.1	1.1	14.6	22.9	20.8	19.8	17.7	
Arabanın yıkanmasına yardım etmek	Çalışıyor	4.4	4.4	10.6	15.6	21.9	30.0	13.1	$\chi^2=6.489$ sd=6 p=0.371
	Çalışmıyor	3.1	-	6.2	18.8	24.0	33.3	14.6	
Bitkileri sulamak	Çalışıyor	15.0	21.2	27.5	21.9	6.9	3.1	4.4	$\chi^2=8.386$ sd=6 p=0.211
	Çalışmıyor	11.5	9.4	34.4	23.9	11.5	4.1	5.2	
Çekmeceleri düzeltmek	Çalışıyor	1.3	5.6	15.0	20.6	24.4	23.1	10.0	$\chi^2=6.410$ sd=6 p=0.379
	Çalışmıyor	1.1	3.1	8.3	19.8	29.2	20.8	17.7	
İpe çamaşır asmak	Çalışıyor	3.7	3.1	9.4	16.9	23.7	28.8	14.4	$\chi^2=10.172$ sd=6 p=0.118
	Çalışmıyor	1.1	-	4.2	13.5	25.0	33.3	22.9	
Beslenme çantasını hazırlamak	Çalışıyor	3.7	11.9	29.4	34.4	13.8	3.7	3.1	$\chi^2=4.100$ sd=6 p=0.663
	Çalışmıyor	2.1	7.3	31.2	32.3	14.6	7.3	5.2	
Basit yemekleri yapmaya yardım etmek	Çalışıyor	0.6	0.6	8.1	19.4	21.3	33.1	16.9	$\chi^2=3.358$ sd=6 p=0.763
	Çalışmıyor	1.1	-	7.3	12.5	26.0	33.3	19.8	
Telefondaki mesajları almak	Çalışıyor	6.9	11.2	41.3	21.2	7.5	7.5	4.4	$\chi^2= 11.193$ sd=6 p=0.083
	Çalışmıyor	5.2	11.4	25.0	27.1	16.7	7.3	7.3	
Sebzeleri, meyveleri soymak	Çalışıyor	0.6	6.9	18.1	36.9	21.3	13.1	3.1	$\chi^2=5.443$ sd=6 p=0.488
	Çalışmıyor	2.1	3.1	13.5	33.3	29.2	14.6	4.2	
Hafif alış-veriş çantasını taşımak	Çalışıyor	2.5	5.6	15.0	18.1	18.8	25.6	14.4	$\chi^2= 8.579$ sd=6 p=0.199
	Çalışmıyor	3.1	1.0	7.3	22.9	24.0	30.2	11.5	
Balkonu süpürmek ve silmek	Çalışıyor	2.5	1.8	6.9	20.0	20.0	36.9	11.9	$\chi^2=6.047$ sd=6 p=0.418
	Çalışmıyor	2.1	-	6.2	11.4	24.0	39.6	16.7	
Yeri ve halının altına paspaslamak	Çalışıyor	1.2	3.8	8.8	15.0	13.1	38.1	20.0	$\chi^2=8.719$ sd=6 p=0.190
	Çalışmıyor	1.0	1.0	8.4	9.4	17.7	30.2	32.3	
Kitaptan yemek tarifi okumak	Çalışıyor	-	1.9	20.6	28.7	25.0	11.3	12.5	$\chi^2= 7.853$ sd=5 p=0.165
	Çalışmıyor	-	2.1	21.9	15.6	25.0	19.8	15.6	
Odayı temizlemeye yardım etmek	Çalışıyor	-	2.5	8.1	19.4	18.7	26.9	24.4	$\chi^2= 4.611$ sd=6 p=0.595
	Çalışmıyor	1.0	1.0	6.3	15.6	15.6	34.4	26.1	
Fırında basit yemekleri pişirmek	Çalışıyor	-	-	1.3	5.6	7.5	27.5	58.1	$\chi^2= 4.381$ sd=4 p=0.357
	Çalışmıyor	-	-	3.1	6.3	6.3	17.7	66.6	
Düğme dikmek	Çalışıyor	0.6	0.6	2.5	12.5	21.3	40.6	21.9	$\chi^2= 2.163$ sd=6 p=0.904
	Çalışmıyor	1.1	-	3.1	13.5	24.0	33.3	25.0	
Kendi kirli çamaşırlarını yıkamak	Çalışıyor	-	0.6	1.2	5.6	13.8	37.5	41.3	$\chi^2=1.017$ sd=5 p=0.961
	Çalışmıyor	-	1.0	2.1	7.3	12.5	39.6	37.5	
Çarşafı değiştirmek	Çalışıyor	0.6	-	1.9	13.1	19.4	35.6	29.4	$\chi^2=2.043$ sd=5 p=0.843
	Çalışmıyor	1.1	-	3.1	10.4	14.6	37.5	33.3	
Arabayı yıkamak	Çalışıyor	-	-	0.6	8.7	11.9	36.9	41.9	$\chi^2=2.521$ sd=4 p=0.641
	Çalışmıyor	-	-	-	5.2	12.5	33.3	49.0	
Market alışverişini üstlenmek	Çalışıyor	0.6	-	1.2	8.1	6.9	26.3	56.9	$\chi^2= 3.099$ sd=5 p=0.685
	Çalışmıyor	-	-	2.1	5.2	10.4	30.2	52.1	
Basit ütülerini yapmak	Çalışıyor	0.6	1.2	3.1	12.5	16.3	36.3	30.0	$\chi^2=6.325$ sd=6 p=0.388
	Çalışmıyor	2.1	-	5.2	6.2	19.8	32.3	34.4	
Elektrik süpürgesini kullanmak	Çalışıyor	1.9	5.6	6.9	17.5	18.7	33.1	16.3	$\chi^2=15.487$ sd=6 p=0.017*
	Çalışmıyor	1.0	-	5.2	10.4	21.9	29.2	32.3	
Küçük kardeşine bakmak	Çalışıyor	1.2	3.8	2.5	15.6	20.6	25.0	31.3	$\chi^2=7.650$ sd=6 p=0.265
	Çalışmıyor	3.1	1.1	6.3	8.3	19.8	28.1	33.3	

*P<0.05

**P<0.01

ve altı), yaşça daha büyük annelerle (41 yaş ve üstü) babalara (35 yaş ve üstü) göre çocuklarına daha erken yaşlarda sorumluluk verdikleri gözlenmiştir. Bunun nedeni okul öncesi eğitim kurumlarının ülkemizde giderek yaygınlaşmasına ve bu kurumlarda erken yaşlarda verilen bir takım psikomotor becerilerin yaşça küçük anne ve babalar tarafından daha fazla benimsenmesine ve sürdürülmesine bağlanabilir. Oysa T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu'nun araştırmasında (1995), annelerin yaşlandıkça, sofrayı toplama, kendi yatağını toplama ve evle ilgili basit fiziksel faaliyetlere yardım konusunda, çocuklarından daha fazla talepte buldukları saptanmıştır. İki çalışma arasındaki fark, daha önce yapılmış çalışmada çocuklara fiziksel sorumluluk verme yaşının göz ardı edilmesinden kaynaklanabilir.

Ebeveynlerin eğitim düzeylerine ($p>0.05$) ve ailede bulunan çocuk sayısına ($p>0.05$) göre ise ebeveyn görüşleri arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, Konya şehir merkezinde yaşayan ebeveynlerin, genellikle çocuklarının 5 ve 6 yaşlarında yerine getirilebilecekleri evle ilgili fiziksel sorumlulukların bazen 7-8, bazen de 9-10 yaşlarında

başlatılmasını uygun gördükleri bulunmuştur. Ebeveynler, 7-8 ve 9-10 yaşlarındaki çocuklarının üstlenebilecekleri sorumlulukların da ağırlıklı olarak 13-15 yaşları arasında; 11-12 yaşlarında yapılabilecek faaliyetlerin ise ağırlıklı olarak 16 yaş ve üzerinde yerine getirilmesi gerektiğini bildirmişlerdir. Bu sonuçlar toplumumuzda genel olarak ebeveynlerin çocuklarına karşı fazla korumacı davrandıklarını ve sorumluluk alma yaşını geciktirdiklerini göstermektedir. Durum farklı değişkenlere göre bazı sorumluluklarda değişiklik göstermiştir. Örneğin çalışan annelerin, çalışmayan annelere göre; orta gelir düzeyindeki ebeveynlerin, düşük ve yüksek gelir düzeyindeki ebeveynlere göre; yaşça küçük annelerle babaların da yaşça büyük annelere ve babalara göre evle ilgili bazı faaliyetlerin sorumluluğunu çocuklarına daha küçük yaşlarda vermeye başladıkları bulunmuştur.

Tüm bu veriler ışığında, çocuğun kendi kendine yetmeyi öğrenmesi ve kendi insani kaynaklarını keşfederek geliştirmesi için ebeveynlerin;

- Çocuğun yaşına ve gelişim düzeyine uygun fiziksel sorumluluklar vermeleri,
- Çocuğun yaşı ilerledikçe sorumlulukların sayısını ve güçlük derecesini artırarak, büyüdüğünün ve daha farklı işlerin üstesinden gelebileceğinin farkına varmasını sağlamaları gerekmektedir.

KAYNAKLAR

ANDERSON, Gillian and Karen ROBSON. (2006). *Male Adolescents' Contributions to Household Labor as Predictors of Later-Life Participation in Housework*. *Journal of Men's Studies*,14(1), Winter; 1-12.

ANON. (1995). **Ailede Çocuk Eğitimi Araştırması: (Aralık 1992-Aralık1993)**. T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayını (No:84), Ankara.

CUNNINGHAM, Mick. (2001). *Parental Influences on the Gendered Division of Housework*. *American Sociological Review*,66(2), April; 184-203.

DEMİREL, Hüsne. (1997). **Ev Yönetimi ve Beslenme Eğitiminin Kadının Mutfak Faaliyetlerine Etkisi**. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

- GAGER, Constance T., Teresa M. COONEY ve Kathleen Thiede CALL. (1999). *The Effect of Family Characteristics and Time Use on Teenagers' Household Labor*. **Journal of Marriage and the Family**,61(4), November; 982-994.
- GÖNEN, Emine ve Emine ÖZMETE. (2006). *Yaşam Becerilerini Geliştirmede Ev Ekonomisi Öğreniminin Önemi*. **Mesleki Eğitim Fakültesi Dergisi**,1(1), Temmuz;79-94.
- GÜVEN, Seval. (1991). **Aile Yaşam Dönemleri ve Özelliklerinin Ev İdaresi İlkeleri Yönünden İncelenmesi**. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ev İdaresi ve Aile Ekonomisi Programı Doktora Tezi, Ankara.
- GÜVEN, Seval. (2002). *Ailede İletişimin Önemi*. **Aile Yaşantısı Eğitimi**. (Ed. Özgün BENER). Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu, Hacettepe Üniversitesi Ev Ekonomisi Bölümü Yayını, Ankara; 8-10.
- KAYA, Canten ve Selim UZUNOĞLU. (2003). **Anne Baba ve Öğretmenlere Özel / Çocuklar Ne İster?** Kariyer Yayıncılık İletişim Eğitim Hizmetleri Ltd. Şti, İstanbul.
- HİNÇAL, Sema. (1993). **Çocukların Aile Kararlarına Katılımı Konusunda Çocuk ve Ebeveyn Görüşlerinin İncelenmesi**. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ev İdaresi ve Aile Ekonomisi Programı Doktora Tezi, Ankara.
- KANDIR, Adalet ve Nuran BAŞARAN. (2006). *Okul Öncesi Dönemde Çocuklarda Düşünce Becerilerinin Gelişimi*. **Mesleki Eğitim Dergisi**,8(16), Temmuz; 58-68.
- LANSKY, Vicki.(1992). **Anne Babalık Rehberi 0-6 Yaş**. (Çev. Selim YENİÇERİ). Beyaz Yayınları, İstanbul.
- LEWIN-EPSTEIN, Noah, Haya STIER ve Michael BRAUN. (2006). *The Division of Household Labor in Germany and Israel*. **Journal of Marriage and Family**,68, December; 1147-1164.
- LOTT, Lynn ve Riki INTER. (2002). *Chores Without Wars*. (Ev İşlerini Savaşa Dönüştürmeyin) (Çev. Şarika GEDİKLİ), Hayat Yayınları (87), İstanbul.
- MANKE, Beth, Brenda L. SEERY, Ann C. CROUTER and Susan M. MCHALE. (1994). *The Three Corners of Domestic Labor: Mother's, Father's, and Children's Weekday and Weekend Housework*. **Journal of Marriage and the Family**,56(3), August; 657-668.
- ÖZEN, Yener. (2001). **Sorumluluk Eğitimi**. 1. Basım, Nobel Yayınları, Ankara.
- SEARS, William ve Martha SEARS. (2004). **Başarılı Çocuk**. (Çev. Özlem GÜLTEKİN). 2. Basım, Boyner Yayınları, İstanbul.
- ŞAFAK, Şükran. (1992). *Ev İşlerinin Yürütülmesine Kız ve Erkek Çocukların Katılımlarıyla İlgili Olarak Ailelerin Görüşleri*. **Ev Ekonomisi Dergisi** (5); 43-50.
- TAYLOR, Stephanie, Tiffany FIELD, Regina YANDO, Ketty P. GONZALEZ ve ark. (1997). *Adolescents' Perceptions of Family Responsibility-Taking*. **Adolescence**,32(128), Winter;969-976.
- TELSİZ, Muhteşem. (2000). *Tek Ebeveynli Aileler*. **Ev Ekonomisi Dergisi**,6(6), Haziran; 49-52.
- TERZİOĞLU, R. Günsel. (1973). **Ev İdaresi İlkeleri Yönünden Aileler Üzerinde Bir Araştırma**. Hacettepe Üniversitesi Ev Ekonomisi Yüksek Okulu, Ev Ekonomisi ve Aile Ekonomisi Bölümü Doktora Tezi, Ankara.
- TERZİOĞLU, R. Günsel. (2002). *Ailede Değerlerin, Amaçların Yeri ve Önemi*. **Aile Yaşantısı Eğitimi**. (Ed. Özgün BENER). Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu, Ankara; 4-7
- TOKYÜREK, Şadan. (1993). *Erken Çocukluk Döneminde Çocuğun Aile Ekonomisine Katkısı*. **9. YA-PA Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**, Haziran, Ankara; 333-334.